

ρήνην εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς θρησκείας τῆς ἀναπολήσασα τὰς ἱερὰς ἐκείνας στιγμὰς τῆς θρησκευτικῆς ἀδωότητός τῆς. Συνησθάνθη ὅτι μόνον ὁ χριστιανισμὸς δύναται νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν ὄνειροποληθεῖσαν πλέον εἰς τὸν κόσμον εἰρήνην. Ἰδοὺ ποίαν σημασίαν ἔχει τὸ ἐν Στοκχόλμῃ συνελθὸν συνέδριον ὄλων τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθισαν καὶ δύο ὁρθόδοξοι Πατριάρχαι καὶ ἀπεσταλμένοι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Δὲν συνῆλθον διὰ νὰ συζητήσωσι περὶ τῆς ἐμπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἢ περὶ τοῦ Πρωτείου τοῦ Πάπα. Συνῆλθεν ὅπως ἐν χριστιανικῇ ἀδελφότητι συσκεφθῶσι πῶς θὰ καταστήσωσι τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, Ἐκκλησίαν ζῶσαν, ἀνταποκρινο-

μένην εἰς ὅλας τὰς πνευματικὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἀνθρωπότητος, πῶς νὰ καταστήσωσι ἔμπρακτον τὴν χριστιανικὴν ἀγάπην, πῶς νὰ ἐπιδιώξωσι τὴν ἀληθῆ εἰρήνευσιν τοῦ κόσμου.

Τὸ χριστιανικὸν τοῦτο συνέδριον πρέπει νὰ θεωρηθῇ τὸ σπουδαιότερον γεγονός τῆς ἱστορίας, διότι εἰς τὸ συνέδριον τοῦτο συνεκεντρώθη ὁλόκληρος ὁ χριστιανικὸς κόσμος καὶ ἀνέλαβον ὑπευθύνως πλέον ὅλας αἱ ἐκκλησίαι τοῦ κόσμου νὰ πραγματοποιήσωσι ὅτι μέχρι σήμερον, δι' ἄλλων μέσων ἐξήτησε ὁ κόσμος! Μέγας λοιπὸν ὁ σκοπὸς τοῦ Συνεδρίου τούτου, ἀλλὰ καὶ πόσας ὑποχρεώσεις ἀνέλαβεν ἐκάστη Ἐκκλησία!

N. Π.

ΓΡΑΦΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Η ΠΑΛΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ ΩΣ ΠΑΙΔΑΓΟΓΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ

ΙΣΤ'.

«Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς· ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ψυχῶν ζωῶν, καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ σπέρμα τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐγένετο οὕτως». Γεν. Α, 19).

* *

Ἄφου ἐκόσμησε τὸν οὐρανὸν μὲ τὸν ἥλιον, τὴν σελήνην, τοὺς ἀστέρας, ἀπλανεῖς καὶ μὴ, καὶ μὲ τὰ λοιπὰ συστήματα καὶ χορείας αὐτῶν· «καὶ ἀπέλαθεν ὁ οὐρανὸς τῶν ἀστρῶν τὰ ἀνθη».—Ἄφου ἐστόλισε τὴν γῆν μὲ τὰ ὄρατα ἀνθη τοῦ ἀγροῦ, τὴν ποικίλλαν τῶν ὀστανῶν καὶ φυτῶν, τὴν ἀφθονίαν καὶ ἀρμονικότητα τῶν ποταμῶν καὶ λιμνῶν· μὲ τὰ ὑψηλὰ ὄρη, τὰς βαθείας καὶ ὄρησας κοιλάδας, τὰς μεγαλοπρεπεῖς ἀλλὰ καὶ καγέρας χαράδρας· ἄφου ἐπρωτόκτισεν αὐτὴν μὲ πλοῦτον φυτῶν, δένδρων, ὄρυκτῶν, πολυτίμων λίθων, ἀδαμάντων «καὶ ἀπέλαθεν ἡ γῆ τὸν ἐκ τῶν οἰκείων βλαστημάτων κόσμον».—Μετὰ ταῦτα, κατόπιν, δι' ἐνὸς προστάγματος· δι' ἐνὸς «εἶπε καὶ ἐγένετο», τὰ ὕδατα καὶ αἱ θάλασσα πληροῦνται ἀπὸ κήτη μικρὰ καὶ μεγάλα καὶ ἀπὸ πᾶσαν ψυχὴν ζῶων ἐρπετῶν, ἃ ἐξήγαγε τὰ ὕδατα κατὰ γένη αὐτῶν.—τὸ δὲ διάστημα, τὸ κενὸν μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς, πληροῦται «πετεινῶν, πετομένων ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ σπέρμα τοῦ οὐρανοῦ».

* *

Ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἐρπετῶν ψυχῶν ζωῶν κατὰ γένος» παραγγέλλει καὶ ἐν τῇ ἀμα τὸ σπέρμα ἐκάστου εἶδους καταβάλλεται· αἱ ἀρχαὶ ἐκάστου γένους ταμιεύονται. Σπέρματα γένους ὀστρακοδέρμων· σπέρματα γένους μαλακοστράκων· σπέρματα μαλακίων, πολυπόδων, σηπιῶν καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων· σπέρματα γένων δρακόντων κ.λ.λ. Τίς δύναται νὰ ἐξαριθμησῇ τὰ πλήθη αὐτῶν, τὴν διαφορὰν τοῦ γένους, τὴν ποικίλλαν, τοῦ σχήματος, χρώματος, σαρκός, τροφῆς, ζωῆς...; ἀλλὰ ζωότοκα· ἕτερα φωτόκα· ἕτερον γένος τὸ κητώδες, ἄλλα τὸ τῶν λεπτῶν ἰχθύων. Οἱ

πλεῖστοι τῶν ἰχθύων δὲν ἐκπράξουσιν καθὼς αἱ ὀρνίθες, οὔτε φωλεὰς κατασκευάζουσιν, οὔτε μετὰ πόνων ἐκτρέφουσιν τὰ ἐαυτῶν τέκνα. Τινὲς δὲ, ὡς οἱ δελφίνες καὶ αἱ φώκαι—λέγει ὁ Μ. Βασίλειος—ὅταν ἔδωσιν ὅτι τὰ μικρὰ τῶν κυριεύονται ὑπὸ φόβου διακρίνουσι καὶ αὐτὴς τὴν ἐαυτῶν μήτραν, ἵνα ὑποδεχθῶσιν ἐν τῇ γαστρὶ τῶν τὰ ἐκγονά τῶν!

* *

Ἄλλὰ «καὶ ἐκάστη γενεὴ ἢ διαδοχὴ ἀπαρῶν ἀλλοκτος καὶ ἀνεπίμικτος πρὸς ἑτέραν φύσιν!» Ἐκαστον γένος, ἕκαστον εἶδος τούτων ἐξ ὑπαρχῆς ἀπὸ τῆς πλάσεως αὐτοῦ ἄχρι τούτου, παραμένει ἀπαρῶν ἀλλοκτος τὸ σχῆμα, τὴν σάρκα, τὸ χροῖμα κ. τ. λ. ὡς ἐγένετο διὰ τοῦ δημιουργικοῦ προστάγματος. Ἄλλὰ καὶ ἡ ἐκάστου εἶδους διακρίσις ἀνεπίμικτος πρὸς ἑτέραν φύσιν». Δὲν παρατηρεῖται παρ' αὐτοῦς ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου ἔχομεν καὶ νόθη κτήνη καὶ ὀρνίθια, τοὺς ἡμιόνοους καὶ τὰ ἐπιμιξίας πρὸς συγγενῆ γένη ὀρνέθια. Ἡ θάλασσα καὶ ὁ ἀῆρ εἶνε ἀπληλαχμένα ἀπὸ τὰς παρανόμους καὶ παρὰ φύσιν ταύτας συναφείας. Ἀγνοοῦσιν ὅτι ἡ πονηρία καὶ ἡ ἀκολασία καὶ ἡ πρὸς ἀπόλαυσιν τῆς ἡδονῆς ἀνθρωπίνῃ ἀπληστία ἐπενόησεν. Ἴνα οὕτω ἐπαληθεύσῃ τὸ τοῦ Λαοῦδ, ὅτι τὰ πάντα διεφθάρσαν καὶ ἐμολύθησαν, ὅπου ὁ ἀνθρώπος ἀνεμίχθη ἀμέσως ὅτι παρεμορφώθησαν καὶ μετέβαλον φύσιν, καὶ κατὰ Παῦλον «ἤλλαξαν οὐ μόνον τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιωματι εἰκόνας φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἐρπετῶν..... καὶ μετέλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ψεύδει... καὶ μετέλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν» (Ρωμ. α', 23 ἐξῆς, ἀλλὰ καὶ μετέλλαξαν τὴν φύσιν τῶν γεγῶν, τῶν μὲν ἀνδρῶν μεταμορφωθέντων εἰς γυναικίαις διὰ τοῦ ξυρίσματος τοῦ μύστακος, τῶν δὲ γυναικῶν εἰς παῖδας διὰ τοῦ à la garçon κουρεύματος.

Δὲν θὰ σφάλῃ τις οὐδὲ θὰ προσβάλῃ τὴν δημοσίαν αἰδῶν ἐν τοῦς τοιοῦτους ὀνομάσῃ ἡμιανθρώπους κατὰ τὸ—συγγνώμην—«ὁ ἡμίανθρωπος.»

* *

Και ἀληθῶς ! πολλὰ ὁμοιότητες ὑπάρχουσι μεταξύ ἀμφοτέρων τούτων, τῶν ἡμιανθρώπων καὶ τῶν ἡμιόνων **θηλασθῆ**. Μὴ τούτων, ἢ μᾶλλον ἐμφαντικώτερα πικρῶν εἶνε ἢ τοῦ ἀποφυλισμοῦ. Καθὼς δὴλα δὴ οἱ ἡμίονοι, γνήσια τέκνα νόθου καὶ ἐκ τρωματικῶν μίξεων, ἀποφυλιστικῶν σχέσεων, ἀποτελοῦσι καὶ εἶνε ὁ τελευταῖος σταθμὸς τῶν ἐκφύλων προγόνων των, οὕτω καὶ οἱ νεάνθρωποι ἢ ἡμιάνθρωποι δὲν συνεχίζουσιν, ὡς τὰ πολλὰ, τὸ ἐκωτῶν γένος, ἀλλ' ἀποτελοῦσι τὸ ἔσχατον καὶ ἐστιγματισμένον ἔσχατον ὄριον τοῦ οἰκογενειακοῦ των δένδρου.

Ω! ὀλεθρὰ ὁμοιότης.

Ἄρχιμ. ΓΕΡΒ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

ΗΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΗΓΑΠΗΘΗ ΩΣ ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΣ

Ἐπέδρασεν ἄρα γε ὁ Χριστὸς καὶ ἐπὶ τῶν καρδιῶν τοῦ κόσμου ὡς Θεάνθρωπος; Ὁ νοῦς πολλάκις ὑποτάσσεται ἀλλ' ἢ καρδιά ἐξακολουθεῖ ἀνθισταμένη. Τί τὸ ὑποτάσσον τὴν καρδίαν; Ὁ φόβος; Ὁχι, διότι καὶ ἂν ἐκ φόβου σιγήσῃ δὲν θὰ ὑποταγῇ τελείως. Αἰ ὑποσχέσεις; Ὁχι, διότι προσκαίρως ἢ διόλου καὶ αὐταὶ ἐπιδροῦν ἐπὶ τῆς καρδίας. Μόνον ἡ ἀγάπη ὑποτάσσει τελείως καὶ διευθύνει τὴν καρδίαν. Πόσοι ὅμως, πόσον, καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον εἶναι δυνατὸν ν' ἀγαπήσουν ἓνα ἄνθρωπον ὅσονδῆποτε κἀλοκάγαθος καὶ εὐεργετικὸς καὶ ἂν εἶναι; Πόσοι ἀγαποῦν μέχρις αὐτοθυσίας καὶ ἐπὶ πόσον καὶ πόσους; Διὰ ποῖον ἄλλον ἐθυσιάσθησαν τόσα ἑκατομμύρια μόνον ἐκ τῆς ἀπολύτου καὶ ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης ὀρμώμενοι; Τίς ἄλλος ἠγαπήθη μετὰ θάνατον μετ' αὐτοθυσίας; Πῶς διὰ μόνον τὸν Χριστὸν, ὃν ζῶντα πάντες τὸν ἐγκατέλιπον, μετὰ θάνατον ἐθυσιάσθησαν τόσοι; Τίς θὰ παρέδιδεν ἑαυτὸν εἰς ἄπειρα καὶ τρομερὰ μαρτύρια ἵνα μὴ ἀποσπασθῇ ἀπὸ τὰ χεῖλη του τὸ ὄνομα ἑνὸς ἀνθρώπου ὃν δὲν γνωρίζει προσωπικῶς καὶ παρ' οὐ οὐδὲν ὑλικὸν συμφέρον ἀναμένει; Διὰ τὸν Χριστὸν ὅμως πόσα ἑκατομμύρια ἀνθρώπων χαίροντες τὸ ἕκαμνον ἢ μᾶλλον τὸ ἐπέδιωκον; Τίς ἄλλος ἠγαπήθη κατὰ βάθος τε καὶ πλάτος τόσον καὶ ἐπὶ τόσους αἰῶνας συνεχῶς καὶ μεγεωμετρικῶς αὐξάνουσαν ἀγάπην, καὶ με τάσιν νὰ καταστῇ παγκόσμιος καὶ ἄπειρος; Πῶς ἐν μόνῳ τῷ Χριστῷ συμβαίνει τὸ πρωτάκουστον τοῦτο καὶ ἐντελῶς ἀντίστροφον πρὸς ὅτι κατὰ γενικὸν κανόνα εἰς πάντα ἄλλον συμβαίνει; Πῶς ἐν μόνῳ τῷ Χριστῷ συμβαίνει τὸ παράδοξον ἵνα ὁσάκις διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου ἐκρι-

ζοῦται ἐκ τινος μέρους ἡ πίστις καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Χριστὸν, ἀνοίγεται ἐν ἄλλῃ θερμότερον, ὡς προλαβόντες εἶπομεν; Διὰ ποῖον ἄλλον ἠρνήθησαν τὰ πάντα καὶ ἐθεώρησαν μηδαμινὰ καὶ τὰ ἐκλεκτώτερα τοῦ κόσμου; Τίς χωρίζει ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, κίνδυνος ἢ διωγμός, ἢ λιμός, ἢ μάχαιρα, ἢ θάνατος, ἢ ἄγγελος; ἢ ἀρχαὶ ἢ δυνάμεις;... πάντα ταῦτα ὑπερνικῶμεν καὶ σκύβαλα ἠγοούμεθα εἶναι, καὶ οὐ δυνήσονται χωρῆσαι ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, ἐβροντοφώνει ὁ οὐρανοβάμων Παῦλος καὶ μετ' αὐτοῦ αἱ μυριάδες τῶν ἑκατομμυρίων οἵτινες διὰ μέσου τῶν αἰῶνων ὑπὲρ Αὐτοῦ ἐμαρτύρησαν. Εἶναι ἀγάπη ἀπειθυνομένη πρὸς ἄνθρωπον αὐτῆ; Πρὸς χάριν Του, βασιλεῖς δὲν ἐγκατέλιπον τοὺς θρόνους των ἵνα ὑπηρετήσουν τοὺς δούλους των; Σοφοὶ καὶ πλούσιοι δὲν ἀνέλαβον περιπετειώδεις ἀγῶνας πρὸς διδασκαλίαν τῶν ἀμαθῶν δωρεάν; Τῆς πρὸς Χριστὸν ἀγάπης δὲν εἶναι ἀπόρροια τὰ Νοσοκομεῖα, Πτωχοκομεῖα, Ὁρφανοτροφεῖα κ. λ. π. φιλανθρωπικὴ καταστήματα; Ἡ κατάργησις τῆς δουλείας καὶ ἡ ἐξύψωσις τῆς γυναικὸς δὲν εἶναι ἀπόρροια τῆς ἐξ ἀγάπης ἐφαρμογῆς τῶν ἐντολῶν Του; Ἡ ἐξίσωσις τῶν ἀνθρώπων δὲν ὀφείλεται εἰς τὴν πρὸς τὸν Χριστὸν ἀγάπην; Εἶναι δυνατὸν ἄνθρωπος νὰ συνταράξῃ καὶ δεσμεύσῃ τὰ μύχια τόσων ἀνθρώπων; Τίς ἄνθρωπος θὰ εἶχε τὴν δύναμιν νὰ ὠθήσῃ πρὸς τὴν σκῆτην καὶ τὸ ἐκούσιον μαρτύριον πρὸς χάριν του βασιλεῖς καὶ μεγιστάνας; Τίς ἐτόλμησε νὰ ζητήσῃ δι' ἑαυτὸν ἀγάπην μείζονα τῆς τῶν τέκνων καὶ οἰκείων; Τίς ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ εἰς μαθητὴν του τ' ἀφίση ἄθλιπον τὸν προσφιλέ πατέρα του καὶ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ μετ' αὐτὸν τότε ἐπικρατοῦσαν σχεδὸν λατρείαν πρὸς τοὺς νεκρούς; Ἦτο δυνατόν νουνεχῆς ἄνθρωπος ν' ἀπαιτήσῃ τοῦτα; Ὁχι βεβαίως. Ἀλλ' ὁ Χριστὸς ὅστις ὄχι μόνον τὰ ἐξήτησε ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπέτυχε, βεβαίως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἦναι μόνον ἄνθρωπος. Ὡστε καὶ ἐκ τῆς ἐντάσεως καὶ ἐκτάσεως τοῦ ὕψους καὶ τοῦ βάρους τῆς πρὸς τὸν Χριστὸν ἀγάπης, ἱστορικῶς καὶ λογικῶς ἐξεταζομένης συνάγεται ὅτι ὁ Χριστὸς ἦτο Θεάνθρωπος.

ΘΩΜΑΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ὅστις δὲν ἀπέστειλεν εἰσέτι τὴν συνδρομὴν του, παρακαλεῖται θερμῶς νὰ τὴν ἀποστείλῃ· ὅστις δὲν λαμβάνει τακτικῶς τὸ φύλλον καὶ ὅστις ἀλλάσσει κατοικίαν, παρακαλεῖται ἐπίσης ὅπως μᾶς εἰδοποιήσῃ περὶ τούτου ἐγκαίρως.